

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLVIII. — Izdan in razposlan dné 28. avgusta 1892.

(Obsega števil. 142.)

142.

Zakon z dné 17. avgusta 1892. l.,
da se zabrani in zatara pljučna kuga goveje živine.

S pritrditvo obéh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Da se kolikor moči hitro zatara pljučna kuga goveje živine, pobiti je treba na pljučni kugi oboléle, potém pljučne kuge sumne, napósled pa tudi tiste živali govejega rodú, ki so bile z obolélimi ali kuge sumnimi živalimi nastanjene v istem suhotovanji ali isti staji ter so zategadelj sumne nalezbe.

Prav tako je ravnati s tistimi gonjami goveje živine in pa s tistimi prenosi (transporti) njenimi po železnicah in na ladijah, med katerimi se je pljučna kuga poistinila.

Prav za tó je tudi po državi treba najnatánčnije razkužiti prostore, v katerih so bile pobite živali nastanjene, in pa naprave in predmete, ki so se rabili za bolne ali sumne živali.

Kar se tiče razkuževanja železniških vagonov in pomorskih ladij, ohranijo sedaj veljavni zakoniti predpisi svojo moč še nadalje.

(Slovenisch.)

§. 2.

Bolne, potém kuge sumne in napósled tudi tiste živali, katere so sumne nalezbe in katere so z obolélimi ali kuge sumnimi živalimi nastanjene v istem hlevu ali so bile s temi vkupe na istih pašnikih, v isti gonji ali v istem prenosu (transportu), pobiti je treba na vsak način.

Tudi živali, katere so nalezbe sumne, in so bile z bolnimi ali kuge sumnimi živalimi nastanjene sicer v istem suhotovanji, toda ne v istem hlevu, morajo se praviloma pobiti, toda v zmyslu §. 20. tega zakona morejo biti tudi ob tega izvzete.

§. 3.

Za nalezbe sumne, katere je potemtakem treba pobiti, morejo se v okolnostih oznameniti tudi tiste živali govejega rodú, ki so nastanjene v suhotovanji, sosednem okuženemu suhotovanju.

§. 4.

Za živali, ki se pobijejo na podstavi §§. 1. in 2. tega zakona, naj se iz državnega zaklada od vrednosti, katero je na živalih, katere je pobiti, najti po cennitvi, vrne 19 dvajsetinek, torej od enega goldinarja cenilne vrednosti 95 kr.

Za živali, ki se pobijejo na podstavi §. 3. tega zakona, plača se iz državnega zaklada vsa cenilna vrednost.

§. 5.

Ko se je po §§. 15. in 16. zakona z dné 29. februarja 1880. l. (Drž. zak. št. 35.) o zadržanju in zatoru nalezljivih živalskih boleznih oblastvo podalo dolžno naznanilo, da se je prikazala ali da se sumi pljučna kuga, ali ko je oblastvo izvedelo za kugo drugači, treba precej, ko se je uradno poistinito, da se je prikazala ali da se sumi kuga, oznameniti brez odloga vse v dotičnem suhotovanji ali v dotični staji nastanjeno govedo s tém, da se mu pristriže nekaj dlake.

S témi živalimi ne more več razpolagati posestnik po svoji volji, in taiste se po nikakem ne smejo spraviti iz suhotovanja ali staje, razen če oblastvo to zaukaže in to samó, da se pobijejo.

§. 6.

Političnemu deželnemu oblastvu se pridružuje, odposlati v kužno (kugopazno) komisijo, katero je sestaviti po občem zakonu o živinskih kugah, živinskega zdravnika, ki ga ima pri roki, (deželnega živinskega zdravnika, živinozdravstvenega nadzornika, živinozdravstvenega koncipista), in kateri prevzame vodstvo kužne komisije, ako politično deželno oblastvo v posebno važnih in težavnih slučajih ne odpošlje tudi dotičnega okrajnega glavarja (župana) ali njegovega namestnika ter mu ne naroči vodstva kužne komisije.

§. 7.

Voditelj kužne komisije naj najprej izmed cenilcev, kateri so za dotični politični okraj za dobo treh let imenovani po pristojni c. k. kmetijski družbi (pristojnem zemljedelskem svétu), pokliče dva ter naj ju za vsak poseben slučaj vzame v prisego. Kot tretji cenilec posluje okrajni živinski zdravnik, kateri oddaje svoje mnenje, ozirajoč se na svojo služabno prisego.

Cenilci morajo cenitev opraviti takoj.

Nagrade izbranim cenilcem se izplačujejo iz državnega zaklada.

§. 8.

Za cenilno vrednost, po kateri je odmérjati odškodnino, vzeti je tekočo tržno vrednost živali, in

to z ozirom na to, ali so té živali namenjene za pleme, rabo, klalnico ali pa za pitanje.

Tega, da je žival že bolna ali da je sumna kuge ali nalezbe, ni jemati v poštev pri cenitvi.

§. 9.

Cenilci morajo za vsako posamezno živinčce cenilno vrednost izraziti pismeno — ne da bi se prej o tem sporazumevali — ter morajo svoj izvid izročiti voditelju kužne komisije.

Ako se številke, katere so cenilci našli, ne skladajo, naj voditelj kužne komisije iz téh treh številke najde za vsako živinčce poprečno številko, katera velja potém za cenilno vrednost dotične živali.

§. 10.

Po dovršeni cenitvi je brezpogojno pričeti pri tih priči pobivanje bolnih živali. Govejo živino, ki je kuge ali nalezbe sumna, pobiti je praviloma obenem z bolnim govedom.

§. 11.

Mesó goveda, katero je bilo pobito po nalógu oblastva, smé se, kadar se popolnoma ohladi, uporabljati po izvidu živinskega zdravnika in izvažati, ako mu kužna komisija izdá potrdilo.

Prsne organe pobitih, za pljučno kugo obolelih, in pa kuge sumnih živali, pri katerih se je, ko so se pobile, našla pljučna kuga, treba je celó tedaj, kadar se je mesó tega goveda pripustilo v užitek ljudém, brez škode spraviti v stran prav takó, kakor trupla živali, ki za pljučno kugo poginile, in pa tistih pobitih bolnih živali, katerih mesó se ni spoznalo za užitno ljudém.

Kožo, kosti, parklje in rogove za pljučno kugo bolne goveje živine, ki je poginila za njo ali bila zadržana nje pobita, moči je uporabljati, ko živinozdravstvena policija dovrši svoje postopanje.

§. 12.

Ako je število kuge, oziroma nalezbe sumnih govejih živali tako veliko, da bi ne bilo moči njih mesa uporabiti v občini okuženega kraja ali

v občinah bližnje okolice, pripuščeno je, prenesti to meso do bližnje železniške ali parnične postaje ter je po železnici ali na parnici (vlačnici) prepeljati v javno klanico bližnjega večega konsumnega kraja, eventualno v klanico deželnega glavnega mesta ali v klanico državnega glavnega mesta dunajskega v St. Marksu.

§. 13.

Odnašanje goveje živine, ki je kuge, oziroma kužne nalezbe sumna, na bližnjo železnično ali parnično postajo je dovoljeno samó pod najstrožim policijskim nadzorom takó, da bo popolnoma nemogoče zatrositi kugo. Prevažati se smejo take živali po železnici ali na parnici samó v posebnih živinskih vagonih, oziroma na posebnih vlačnicah, katere smejo vzprejemati samó za prenos določene, na pljučni kugi oboléle ali kužne nalezbe sumne živali ter morajo biti označene z napisom „kuge sumne živali“.

Vsako razkladanje ali dokladanje živali med prevozom po železnicah ali na vlačnicah je pod najostrejšo kaznijo opustiti.

§. 14.

V katerih slučajih se kuge, oziroma kužne nalezbe sumne živali naj ne pobijejo precej na okuženem kraju, ampak prenesó ali prevedejo zastran klanja v kako zunaj okuženega kraja ležečo javno klanico, to in pa posebne načine in opreznosti, ki se jih je držati pri tem, določuje dokončno politično oblastvo prve stopinje, ako je pak politično deželno oblastvo izročilo vodstvo kužne komisije okrajnemu glavarju ali županu, določuje to tá komisija sama.

§. 15.

Živali, sumne kuge, oziroma kužne nalezbe, morajo se iz svojega stojališča odstraniti vsekakor najdalje v 14 dneh, računeč od dné, katerega je kužna komisija kugo poistnila.

Dotlé, ko se té živali popolnoma odstranijo, mora jih lastnik, oziroma njegov zastopnik ali pooblaščenec brezplačno pustiti v dosedanem suhotovanji ter jim dajati brezplačno potrebno strežbo, nego in krmo, zató pak ostane lastniku od teh živali užitek, ki je pripusten po zakonu o živinskih kugah.

§. 16.

Ko se pobijejo vse v suhotovanji ali drugačni staji nahajajoče se živali govejega rodú ali ko se v stran odvedó kuge, oziroma kužne nalezbe sumne živali, naj okrajni živinski zdravnik na državne stroške precej korenito razkuži hleve, staje, gnojišča, opravne predmete, orodje itd.

Praden ne dokonča razkuženja, ne smé okrajni živinski zdravnik zapustiti okuženega mesta.

§. 17.

V slučajih, v katerih se ta zakon uporablja, naj traja zapora suhotovanj (§. 5. tega zakona) dotlé, dokler preteče osmi dan po razkuženji (§. 16. tega zakona).

V tem času mora dotični hlev biti neprenehoma odprt, da zrak vleče skozinj, a vanj se ne smejo staviti nikake živali.

Po preteku tega rokú je zopet dopuščeno, staviti v ta hlev govedo.

§. 18.

Od časa, ko kužna komisija prične svoja opravila v kakem suhotovanji ali staji, ker se nahaja v njem goveja živina s pljučno kugo ali sumna pljučne kuge, pa do časa, ko se razkuženje dokonča, morajo lastnik, njegov zastopnik ali pooblaščenec in vse osebe, ki so bile z okuženo govejo živino v neposredni zvezi, brez upora pod najostrejšo kaznijo slušati ukazila kužne komisije, pri razkuževanji pak ukazila okrajnega živinskega zdravnika, kolikor ta ukazila nameravajo zator kuge, oziroma razkuženje po §. 16. tega zakona, ter morajo kužni komisiji, oziroma okrajnemu živinskemu zdravniku dati na razpolaganje navadno nadzorovalno in strežno osebje, vštevši morda nameščene zasebne živinske zdravnike.

Ako se nadzorovalno ali strežno osebje upira ali nasprotuje ukazilom kužne komisije ali okrajnega živinskega zdravnika, vzame se to osebje na odgovor in kazen po določilih §. 29. tega zakona.

Od časa, ko se kuga poistini, pa do časa, ko se opravi razkuženje, zapré se hlev in vse orodje v njem; stopati smejo vanj samó osebe, v to označene po kužni komisiji, oziroma po okrajnem živinskem zdravniku.

§. 19.

Da je opraviti sè slučajem §. 3. tega zakona, to smé izreči samó kužna komisija, ki je sestavljena takó, kakor je povedano v §. 6. tega zakona.

Kako ravnati sè živalimi takega suhotovanja, o tem veljajo v polni meri določila tega zakona.

Izreka kužne komisije je dokončno veljavna.

§. 20.

V §. 2. tega zakona omenjena izjema od splošnega pravila, da se morajo pobiti vse nalezbe sumne živali, ki so sicer z obolélimi ali kuge sumnimi živalimi bile nastanjene v istem suhotovanju, toda v drugem hlevu, smé nastopiti samo tedaj,

1. kadar je ta hlev od hleva, v katerem je za kugo obolela ali kuge sumna živina, popolnoma ločen prostoroma in tudi gledé na streho in pa kadar so najbliži deli dotičnih hlevov vsaj 200 metrov narazen;

2. kadar se dokaže, da že prej, kakor se je poistnila pljučna kuga ali nje sum, živali dotičnih hlevov niso prišle v dotiko, potém, da se je že prej, kakor se je kuga poistnila, za dotične hleve opravljala strežba živali ločeno, da se je voda za nje dobivala ločeno, da so zalóge krme za nje shranjene posebe in da se je za nje tudi rabilo posebno orodje.

Samó tedaj, kadar obveljata oba ta pogoja popolnoma, — in v tem oziru je treba presojevati najstrože — more po nasvétu lastnika, oziroma njegovega zastopnika ali pooblaščenca, po §. 6. tega zakona pod vodstvom okrajnega glavarja (župana) poslujoča kužna komisija izreči, ali se ima opraviti z izjemo, omenjeno v §. 2. tega zakona. Izreka komisije je dokončno veljavna.

§. 21.

Ako se je izreklo, da se ima opraviti z izjemo, omenjeno v §§. 2. in 20., smejo se v tisti hlev, iz katerega so se v njem nastanjene živali dale pobiti, po dovršenem razkuževanju (§. 16. tega zakona) in po nadaljnjih osmih dneh, katere mora biti hlev odprt, da zrak vleče skozinj, zopet postaviti živali, ki jih je pak precej natančno popisati in oznameniti s primernim odstrižkom dlake.

Vse suhotovanje ostane do pretoka šestih mesecev od dné, katerega se je v dotični hlev spravila poslednja glava goveje živine, pod strogo zaporo, oziroma pod opazovanjem živinozdravstvene policije (§. 22.) takó, da se v ti dobi ne smé odnesti iz suhotovanja ni ena goveja glava, razen z dovolilom političnega oblastva in sicer samó, da se zakolje, po načinih, kakor so predpisani v §§. 12. in 13. tega zakona.

§. 22.

Vso živino, ki je nastanjena v suhotovanju, o katerem veljá izjema §. 2. tega zakona, mora ves čas zapore vsakih 14 dní okrajni živinski zdravnik uradoma najstrože preiskavati gledé na živinsko zdravje; ta preiskava naj se razširja na najnatančnejši prigled o številu v suhotovanju se nahajajočih govejih živali, na to, ali imajo dotični odstrižek dlake, in pa na to, da se ta odstrižek obnovi, ako treba. Odpraviti se smé šestmesečna zapora in njena odprava izreči vsakakor še le tedaj, ko je okrajni živinski zdravnik ravno prej poslednjič preiskal dotično živino in ako je pri ti poslednji preiskavi spoznal vsé živali za popolnoma zdrave in za nesumne kuge.

Ako se v dobi šestmesečne zapore suhotovanja v katerem koli njegovem hlevu poistini pljučna kuga, pobiti je vsakakor vse v tem suhotovanju se nahajajoče goveje živali po določenih tega zakona. Toisto naj se zgodi tudi, ako okrajni živinski zdravnik zapazi sum pljučne kuge tudi samó pri eni živali in ako po poskusnem klanju pljučno kugo poistini živinski zdravnik, katerega mora v takem slučaju doposlati politično deželno oblastvo (§. 6. tega zakona).

§. 23.

Pravica do odškodnine iz državnega zaklada za živali, pobite na podstavi tega zakona, se omejuje po določenih §. 24. tedaj,

- a) kadar se je opustilo, o pravem času dati predpisano naznanilo (§. 15., odstavek 1. do 5. v zakonu o živinskih kugah z dné 29. februvarja 1880 l., Drž. zak. št. 35.), da se je kuga pokazala ali da se sumi;
- b) kadar je lastnik, njegov zastopnik ali pooblaščenec kriv, da se je kuga zatrosila s tem, ker je v hlev postavil govejo živino proti veljavnim predpisom živinozdravstvene policije in sosebno proti določilom tega zakona.

c) kadar nastane pljučna kuga najprej pri goveji živini, katera se je pred menj kakor 180 dnemi uvela iz ozemlja, kjer ta zakon nima veljave, in če se ne dokaže, da se je ta goveja živina okužila še le potém, ko je bila uvedena v ozemlje, v katerem ta zakon veljá.

§. 24.

V slučajih §. 23. je za živino, pobito po ukazu oblastva, plačati kot odškodnino samó tisti znesek, ki ustreza izkupilu od pobitih goved, oziroma od njih uporabnih delov, odbivši vse kakeršnekoli stroške, ki nastanejo po uradnih opravkih oblastva, vštevši stroške za razkuženje (§. 16. tega zakona).

Tudi v teh slučajih nima lastnik živine, njegov zastopnik ali pooblaščenec pravice, vplivati kakor si bodi na oblastvene narédbe o tém, kakó naj se uporabljajo té živali ali uporabni njih deli. Vendar mora oblastvo skrbéti, da se živali ali uporabni njih deli kolikor moči drago prodadó, in v tem oziru naj se tudi o téh živalih uporabljajo določila §§. 11. do 15, kakó naj se odnašajo v veče konsumne kraje.

V slučajih §. 23. tega zakona ni moči nikakor misliti tudi na uporabo izjeme, omenjene v njega §. 2.

§. 25.

Politično deželno oblastvo odločuje na prvi stopinji, ali naj se odškodnina za živali, pobite po nalógu oblastva, odmerja po §. 4. ali po §. 24., in pa kako visoka bodi odškodnina, ki po tém gré za pobite živali.

Proti temu odločilu je moči v štirih tednih napraviti rekurz na ministerstvo za notranje stvari.

§. 26.

Izkupilo, ki se doseže za živali, pobite po nalogu oblastva, ali za uporabne dele takih živali, izročiti je vselej pri ti priči državnemu zakladu.

Odškodnino, ki komu gré za pobite živali (§. 4., oziroma §. 24. tega zakona), izplačati je iz državnega zaklada kar se dá naglo, in sicer najkjesneje v štirih tednih potém, ko je dokončano razkuževanje.

§. 27.

Politično deželno oblastvo more določiti, da se bo tistemu, ki oblastvu dá o kakem zatajenem

slučaji pljučne kuge naznanilo, katero se po uradnem ovedovanji spozna za resnično, dal iz državnega zaklada po važnosti slučaja znesek najmenj 20 ali največ 50 gl.

§. 28.

Ako se v enem in istem kraju (graščini) poistini pljučna kega v več suhotovanjih ali drugačnih stajah kakor samó v enem, izreče naj politično okrajno oblastvo krajno zaporo o goveji živini vsega kraja (vštevši graščino), po okolnostih pak tudi vse krajne občine, h kateri pripada ta kraj. — Rekurz na politično deželno oblastvo jo pripusten v 24 urah, vendar nima odložive moči.

Zaporo je odpraviti, kadar preteče osem dni po tém, ko se je razkužba opravila v vseh okuženih suhotovanjih ali drugačnih stajah.

§. 29.

Prestopke tega zakona ali na njegovi podstavi izdanih ukazil, kateri ne spadajo pod kazenska določila občega zakona o živinskih kugah z dné 29. februarja 1880. l. (Drž. zak. št. 35.) ali pod kazenska določila zakona z dné 24. maja 1882. l. (Drž. zak. št. 51.), pokori naj politično oblastvo prve stopinje, oziroma gledé na provenijencije po morju pomorskozdravstveno oblastvo prve stopinje z globami ne pod 10 gl. in ne nad 300 gl., stekajočimi se v državni zaklad, ali pa sè zaporom ne pod 24 ur in ne nad 30 dni.

Kadar se pak s takim ravnanjem proti določilom pričujočega zakona ali ukazil, izdanih na njegovi podstavi, provzroči kaka v členu 1., §. 45. zakona z dné 24. maja 1882. l. (Drž. zak. št. 51.) navedena težka posledica, tedaj je deló s pregreškom in uporabljajo naj se tamkaj navedena kazenska določila.

§. 30.

Prvič uporabljajoč ta zakon, bodo politična deželna oblastva morala pljučno kugo zatirati po meri moči, ki jih imajo na razpolaganje, toda kolikor mogoče naglo; zategadelj se jim daje pooblastilo, da za to uporabljajo tudi okrajne živinske zdravnike onih okrajev, ki so kuge prosti.

§. 31.

Pri izvršitvi tega zakona naj veljajo nastopna prehodna določila:

a) Ako je kedó dosedaj opustil, oblastvu dati dolžno naznanilo o pljučni kugi po §. 15. občega

zakona o živinskih kugah, odst. 1. do 5., in ako to naznanilo dá v šestih tednih po tistem dné, ko se ta zakon razglasí v Državnem zakoniku, ne nastopijo na škodo krivca ni kazenske posledice po §. 44. občega zakona o živinskih kugah (kakor je ta podan v zakonu z dné 24. maja 1882. l., Drž. zak. št. 51.), ni določila §. 24. pričujočega zakona;

- b) za slučaje pljučne kuge, ki so uradno znani dné, katerega tá zakon stopi v moč, ali ki se naznanijo do 1. dné decembra 1892. l., zmanjšuje se v §. 23., lit. c) za živali, uvedene iz ozemlja, v katerem ne veljá ta zakon, ustanovljeni rok 180 dní na 90 dní;
- c) govejo živino, kar je je v času, ko stopi ta zakon v moč, na podstavi §. 28. občega zakona o živinskih kugah zastran pljučne kuge še pod zaporo, šteti je za kuge sumno ter ž njo kot tako ravnati po pričujočem zakonu;
- d) zastran te goveje živine se nadalje določuje, da je moči ž njo po nasvetu posestnika, njegovega zastopnika ali pooblaščenca že pred rokom, ustanovljenim v §. 33., ravnati po pričujočem zakonu.

§. 32.

Določila zakonov z dné 29. februvarja 1880. l. (Drž. zak. št. 35.) in z dné 14. avgusta 1886. l. (Drž. zak. št. 171.), katera mérijo na zabrambo in zator pljučne kuge ter se ne zlagajo s pričujočim zakonom, izgubé svojo moč z dném, katerega ta zakon stopi v moč.

§. 33.

Ta zakon stopi v moč s 1. dném oktobra 1892. l. in njegova izvršitev se naroča Mojim ministrom za notranje stvari, pravosodje, trgovino in poljedelstvo.

V Işlu, dné 17. avgusta 1892. l.

Francíšek Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Falkenhayn s. r.

Bacquehem s. r.

Schönbörn s. r.